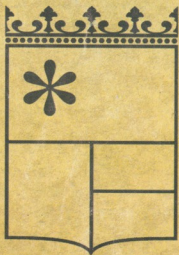
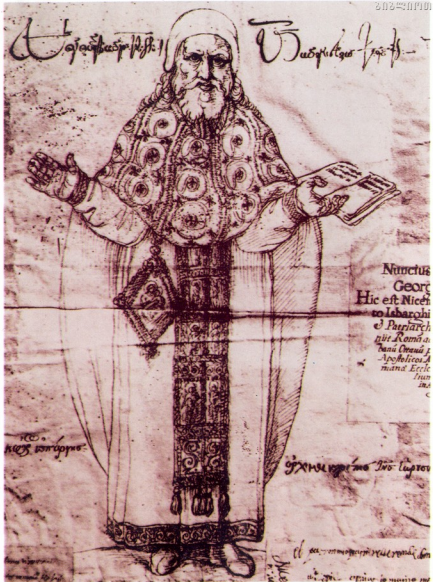


ქართული სტამბა 1629-2004

სამეცნიერო





ნიკეიელე ირბახი-ჩოღოვაშვილი – რომში ქართული სტამბის დაარსების
ინიციატორი, თეიმურაზ I-ის უფროსი ვერძაპტი.
ნახატი დონ კონსტანტინე დე კასტელისა

კომენტარებით. ვახტანგის სტამბამ 1723 წლამდე იარსება და გამოსცა 20 დასახელების წიგნი.

მე-18 ს-ის დამდეგიდან რუსეთში ჩნდებიან ქართველ ემიგრანტთა კოლონიები. მოსკოვში პირველი ქართული სტამბის შექმნის ინიციატორად გვევლინება არქიეპისკოპოსი იოსებ სამებელი (ქობულაშვილი), რომელიც 1737 წელს ბეჭდავს „დავითნს“, ხოლო 1738 წ. დიდტანიან წიგნს „ზატკს“. მოსკოვის შემდეგ ქართული წიგნები იბეჭდება პეტერბურგსა და მოზდოკში. ერეკლე II და ანტონ კათალიკოსის ძალისხმევით 1749 წელს აღდგა თბილისის სტამბა, სადაც ნაყოფიერი საგამომცემლო მუშაობა წარმოებდა. სტამბა 1795 წელს აღამაჰმად ხანის მიერ იქნა განადგურებული.

მე-18 საუკუნის მიწურულში სოლომონ მეფის ხელმძღვანელობით ქუთაისში შეიქმნა სტამბა და იმერეთში დაიბეჭდა პირველი ქართული წიგნი „დავითნი“.

თბილისსა და ქუთაისის შემდეგ სტამბები შეიქმნა ოზურგეთში, წესში (რაჭა), საჩხერეში. ასე თანდათან მრავლდებოდა სტამბები საქართველოში.

გრძელდება ქართული წიგნის ბეჭდვა როგორც საქართველოში, ასევე ევროპაში.

1819 წლის 8 მარტს თბილისში გამოვიდა პირველი ქართული გაზეთი სახელწოდებით „საქართველოს გაზეთი“, ხოლო 1832 წელს – პირველი ქართული ჟურნალი – „სალიტერატურონი ნაწილნი ტფილისის უწყებათანი“.

მე-19 საუკუნის მანძილზე წიგნის გამოცემის საქმეს, როგორც ქართული ეროვნული კულტურის განვითარების უებარ საშუალებას, სათავეში ედგნენ საქართველოს ღირსეული შვილები.

1880-იანი წლებიდან იწყება ქართული წიგნების ქრონოლოგიური კატალოგიზაცია. მე-19 საუკუნის 80-იანი წლების დასაწყისში შანშიევმა შეადგინა კატალოგი, სადაც შევიდა ყველა წიგნი დაბეჭდილი 1629 წლიდან ვიდრე 1883 წლამდე.

საქართველოში პოლიგრაფიული მრეწველობის აღმავლობის 20 საუკ. ოციანი წლებიდან იწყება, როცა სტამბები იმ დროისათვის უახლესი, მაღალი წარმადობის საბეჭდი მანქანებითა და საფორმო მოწყობილობებით აღიჭურვა, დაინერგა ახალი ტექნოლოგიები პოლიგრაფიული მასალები და სხვა. შავ-თეთრი ტექსტურ და ილუსტრაციულ ბეჭდვასთან ერთად ინერგება და ვითარდება ფერადი ოფსეტური (ბრტყელი) ბეჭდვა.

მე-20 საუკუნის მეორე ნახევრიდან საქართველოში შენდება ახალი სტამბები (წიგნის ფაბრიკა, №1 სტამბა, ქუთაისის გ. ტაბიძის სახ. სტამბა და აგრეთვე სხვადასხვა უწყებების სტამბები). მძლავრი პოლიგრაფიული ბაზები აშენდა აჭარის, აფხაზეთისა და სამხრეთ ოსეთის ცენტრებში.

თავისი სიმძლავრითა და გამოშვებული პროდუქციის ხარისხით გამოირჩეოდნენ: ბეჭდვითი სიტყვის კომბინატი, თბილისის წიგნის ფაბრიკა, ოფსეტური ბეჭდვის ფაბრიკა, ფერადი ბეჭდვის სტამბა, ქუთაისის, მეცნიერებათა აკადემიის, სახელმწიფო უნივერსიტეტის და სხვა სტამბები. ქართული პოლიგრაფიის ფლავმანს წარმოადგენდა გამომცემლობა „სამშობლოს“ (ყოფილი საქ. კპ. ცკ-ის გამომცემლობის) სტამბა, სადაც იბეჭდებოდა 31 დასახელების გაზეთი (მათ შორის, 11 ცენტრალური) და 46 დასახელების ჟურნალი. სტამბაში, 60-იან წლებში, პირველად ამიერკავკასიაში დაინერგა ღრმა ბეჭდვის ტექნოლოგია, ხოლო 70-იანი წლების ბოლოს ექსპლუატაციაში შევიდა ახალი საგაზეთო კორპუსი, რომელიც შემობრუნების ეტაპად იქცა გამომცემლობის ბიოგრაფიაში – პოლიგრაფისტებმა ამიერკავკასიაში პირველებმა აითვისეს ოფსეტური წესით ჟურნალ-გაზეთების ბეჭდვის ტექნოლოგია, კავშირგაბმულობის მუშაებთან ერთად კი ცენტრალური გაზეთების ფოტოტელეგრაფით მიღების ტექნოლოგია.

მე-20 საუკუნეში გამომცემლობებსა და პოლიგრაფიულ საწარმოებში შრომობდნენ და მოღვაწეობდნენ ისეთი გამოჩენილი

სპეციალისტები, როგორც იყვნენ: ნიკო კეცაძე, მალაქია ტყეშელაშვილი, რომელიძე, მაკარ გოგუაძე, აშოტ შახნაზაროვი, ერასტი წიგწივაძე, გიორგი იამანიძე, ვლადიმერ ნაცვლიშვილი, გიორგი ფოჩხიძე, გიორგი ალხაზიშვილი, ვლადიმერ გრიგოლია, ვაზო გოგიჩაიშვილი, შალვა წიგწივაძე, დავით მანდარია, ბენო გორდენიანი, ანტონ დუმბაძე, კუზმა გავრილოვი, ჭუმბერ გოგიჩაიშვილი, რეზო გრიგოლია, რუსუდან მახარაძე, ვახტანგ მენტეშაშვილი, გოგი დონაძე, იასონ მხატვარი ვასო სხირტლაძე და სხვები.

თანამედროვე მესაკუთრეობის პერიოდში მსხვილი სახელმწიფო საგამომცემლო და პოლიგრაფიული ერთეულებიდან ზოგი დროის მოთხოვნის მიხედვით გადაკეთდა, ზოგიც კი ისტორიის კუთვნილებად იქცა.

ჩვენში მე-20 საუკუნის 90-იან წლებში კომპიუტერული ტექნიკის შემოჭრამ ახალი მოთხოვნები წაუყენა პოლიგრაფიას. მოძველებული ტექნოლოგიით მომუშავე წვრილი სტამბების გვერდით წარმოჩნდნენ კომპიუტერული სისტემით მომუშავე და თანამედროვე პოლიგრაფიული ტექნიკითა და ტექნოლოგიით აღჭურვილი მსხვილი და მცირე საწარმოები: თბილისის შპს „სეზანი“, ილიონი, „ომეგა-თევი“, „კაბადონი“ და სხვა სტამბები, რომელთა ნახელავი არაფრით ჩამოუვარდება მსოფლიოში წამყვანი სტამბების ნაბეჭდ პროდუქციას.

საქართველოში ახალ გამართულ სტამბებში თითქმის ყველა პროცესი ავტომატიზებულია, გამოიყენება ახალი მასალები, ინერგება ახალი ტექნოლოგიური პროცესები და თანამედროვე ტექნიკა. ყველაფერი ეს კეთდება ქართველი ბიზნესმენების ხელმეწივობითა და დახმარებით.

იმედი უნდა ვიქონიოთ, რომ ქართული საგამომცემლო საქმიანობა და პოლიგრაფიული მრეწველობა მომავალშიც თავიანთი თვითმყოფადი მდიდარი ეროვნული კულტურის სახელოვანი ტრადიციების მატარებლად დარჩებიან.

ALPHABETVM
IBERICVM,
SIVE GEORGIANVM,
CVM ORATIONE DOMINICALI
Salutatione Angelica, Symbolo Fidei,
Præcepta Decalogi, Ecclesiæ Sa-
cramentis, & Operibus
Mifericordiæ.

Latina, & Iberica lingua compositis, & Cha-
ractere Georgiano impressis:

*Accesserunt Litanie B. V. eisdem lingua,
& cbaracteribus Ibericis.*



ROMÆ, Typis Sac. Congr. de Propag. Fide, MDCXXIX.
SVPLRIORVM PACVLTA TE.

ALPHABETVM

IBERICVM,

Sive

GEORGIANVM

Vulgare.

Habet litteras Trigintafex.

Figura.	Nomen.	Poteltas.
ა	ან	An a,
ბ	ბან	Ban b,
გ	გან	Ghan gh, <i>vt Ḳ, Hebr. & Ital. ghe, ghi.</i>
დ	დონ	Don d,
ე	ენ	En e,
უ	ვინ	Vin u, <i>Consonans, vt β Grec. & Ital. serua.</i>
ზ	ზენ	Zen z, <i>vt Ital. Zefiro,</i>
ჩ	ჩაი	Hai h,
ც	ჩაი	Hhai hh, <i>vt ح Arab.</i>
თ	თან	Than th, <i>vt θ, Grec.</i>
ი	ინ	In i,

A 2 3

F-81220
3

საქართველოს
საბჭოთაო
ენათმეცნიერება



„ ლექსი „ იბერიკო- „ ფრანხი „

Dittionario Giorgiano-Italiano

ს ა

ანანო .	abáno ,	Bagno .
ანარო-ღა .	abaróga ,	Ma che ?
ანასი .	abáchi ,	Dilà .
ანრუმო-ში .	abrefciómi ,	Seta .
ანეჭა .	aghebà ,	' Compuntione .
ანემო-ზიქიქელი .	aghmozenebéli	Biaftemare .
ანემო-სათუეტი .	aghmosaúleti ,	Oriente .
ანეშ-სათუეტის .	agmosaúlétifa ,	Orientale ,
ანდილას . მეფაქ -	aduilà fcefaz-	Incoltante .
რთული .	ruéli ,	
ანდილი .	aduili ,	Facile .
ანდილიღ .	aduilid ,	Facilità .
ანდი .	ádi ,	Di .
ანდიღეჭა .	adidebà ,	Inondatione .
ანერა .	aêra ,	Aria .
ანეტილი .	aetili ,	Coprire .
ანადარი .	auadári ,	Ammalarfi .
ანადანფეჭა .	auadafpamò ,	Maltrattare .
ანადანფეჭარე .	auadafparè ,	Maltrattato .

A 2 აქტ

4	S	A	
აუაღო .	áual,	Ascendere .	
აუანდუნობ .	auandunòb,	Mormorare	
აუანი .	auáni,	Mortaro .	
აუანიან .	auanía,	Calunnia .	
აუაჯაუბაი .	auazaubai,	Mormoratione .	
აუაჭაჩი .	auafáchi,	Affasino .	
აუენა .	auéna,	Mordace .	
აუი .	auí,	Male, Malattia,	
	(Maligno,	Difutile, cattiuo .	
აუიგებ .	auighèb,	Pigliare, Togliere .	
აუიზელიჯადი .	auizelizadi,	Mal'anno .	
აუიფარი .	auifári,	Peste .	
აუიფიკუა .	auifitkuà,	Dir male .	
აუიჩაზი .	auicházi,	Inhumano .	
აჰ .	ah,	Horsù. (soldati .	
ათასისტაუი .	athasistáui,	Caporale di mille	
ათისტაუი .	athistáui,	Caporale di x. sold.	
ათკმა .	athkmà,	Voto, Promessa à	
აიგე .	aighè,	Alzare. (Dio, ò sãti	
აიდონი .	aidóni,	Lufignuolo, Rosi-	
აინაკმალი .	ainakmáli,	Malfatto. (gnuolo	
აკაუარ .	akauàr,	Eccomi .	
აკლა .	ákla,	Hora, Adesso .	
აკლამუიდეს .	aklamouidès,	Adesso è venuto .	
აკლემი .	aklémi,	Camello. (sione .	
აკლიან .	aklían,	Tristezza, Còpaf-	
აკლო .	áklo,	Appreffo .	
		აქსარ-	

SYNTAGMATON
LINGVARVM
ORIENTALIVM

QV IN GEORGIAE REGIONIBVS AVDIVNTVR

LIBER PRIMVS

Complētens Georgi. nœ, feu Ibericœ vulgaris linguæ
INSTITVTIONES GRAMMATICAS

AVTORE

D. FRANCISCO-MARIA MAGGIO,
CLERICO REGVLARI, PANORMITANO.



R O M A E,
Ex Typographia Sacrae Congregationis de Propaganda Fide.
M. D C X L I I I.

SVPERIORVM PERMISSV.

§. SECVNDVS

D. alijs Verborum inflexionibus.

QVia vt plurimum verba differunt in modo indicatio; ab eoque tanquam à scaturigine, & fonte, omnia fere tempora deriuantur, aliquot exempla subijciam; atque his similia, eadem ratione d. clinabis.

Quæ in ὄνο. Ano exeunt.

- მე. მთ-ითანო. me moithano, *ego fero.*
 შენ. მთ-ითანე. scen moithane, *tu fers.*
 იმან. მთ-ითანს. iman moithans, *ille fert.*
 ჩუენ. მთ-ითანთ. ciuen moithanth, *nos ferimus.*
 თუთენ. მთ-ითანეთ. thequen moithaneth. *vos fertis.*
 იმათ. მთ-ითანენ. imath moithanen, *illi ferunt.*
 მე. მთ-ვითანდი. me mouithandi, *ego ferebam.*
 შენ. მთ-ვითანდი. scen moithandi, *tu ferebas.*
 იმან. მთ-ვითანდა. iman moithandà, *ille ferebat.*
 ჩუენ. მთ-ვითანდით. ciuen mouitandith, *nos ferebamus,*
 თუთენ. მთ-ვითანდით. thequen moithandith, *vos fer batis.*
 იმათ. მთ-ვითანებენ. imath moithaneben, *illi ferebant.*
 იმან. მთ-ითანა. iman moithana, *ille tulit.*
 შენ. მთ-ითანე. scen moithanè, *tu fer ert:*
 მე. ღანიბანო. me daibano, *ego abluo.*
 შენ. ღანიბანე. scen daibanè, *tu abluis.*
 იმან. ღანიბანს. iman daibans, *ille abluit.*

ჩუენ.

მამაკ- :: ჩუყრ ::

მამაკ- :: ჩუყრ :: რ-მეღი :: ხარ :: ცნათ
 შინა :: ცმიღა :: იპაჟრ :: სანეღი :: შერი
 შ-ჟღინ :: სუჟჟან :: შერი :: იპაჟრ :: ნიბ
 შერი :: რ-ს :: ცნათ :: შინა :: ეგრუ :: ჟუ-
 ევანდის :: შიღა :: ჰუჩი :: ჩუყრი :: არ-
 სრ-ნის :: მრ-მეც :: ჩუყრ :: დღეს :: ღ
 შ-მიტეჟრ :: ჩუყრ :: თანა :: ნაღებნი
 ჩუყრნი :: რ-ს :: ჩუყრ :: შიუტეჟრთ :: თ-
 ნა :: მღებთა :: შათ :: ჩუყრთა :: ღ :: ნრ-
 შემიჟანებ :: ჩუყრ :: ვანსა ცდელსა
 ნლა :: შიხსნერ :: ჩუყრ :: ბრ-რ-ტისა ვან
 ამერ ::

ALPHABETVM

საქართველოს
საბავშვო ბიბლიოთეკა

81230
3

IBERICVM,

SIVE GEORGIANVM,

CVM ORATIONE DOMINICALI

Salutatione Angelica, Symbolo Fidei,

Præcepta Decalogi, Ecclesiæ Sa-

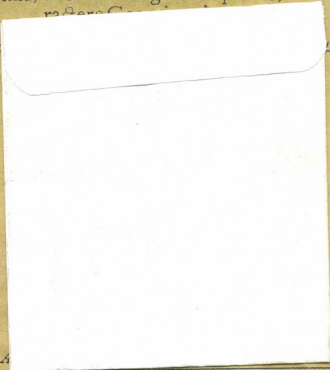
cramentis, & Operibus

Mifericordiæ.

Latina, & Iberica lingua compositis, & Cha-

ractere Geor...

Ad



ROMÆ

XXIX.

SVPLRIORVM PACVLTA TE.